

Neljännesvuosittain ilmestynvä kulttuurilehti
Julkaisija: Suomi-Israel Yhdistysten Liitto ry

Jedidut

2 • 2010

יְדִידוּת

Julkaisija: Suomi-Israel Yhdistysten Liitto ry
Finland-Israel Föreningarnas Förbund rf
PL 247, 00531 Helsinki
www.suomi-israel.fi, liitto@suomi-israel.fi

SSN-L 1235-8290
ISSN 1235-8290 (Painettu)
ISSN 1799-0742 (Verkkojulkaisu)

Vastaava toimittaja: Reino Kurki-Suonio reino.kurki-suonio@tut.fi
Toimituskunta: Mikael Enckell, Vesa Hirvonen, Juha-Pekka Rissanen,
Sirku Salmela, Mila Westerberg.
Ilmestyy: neljä kertaa vuodessa. Vuosikerta 15 euroa, kestitilaus 12 euroa.
Ilmoitushinnat: 1/1 s. 170 euroa, 1/2 s. 95 euroa, 1/4 s. 55 euroa, 1/8 s. 35 euroa.
Painopaikka: Painomerkki Oy, Helsinki. Taitto: Kirsi Pääskyvuori.

Israelin itsenäisyyspäivän juhlintaa Jyväskylässä,
Roger Finch puhaltaa shofariin.
Kuva: Martti Kortelainen.

20. vsk, nro 2/2010

Shalom!	3
Holokausti Israelin itsenäistymisen taustalla.....	4
Media ja Israel -videotallenne	8
Tapio Holvitie ja Suomi-Israel Yhdistysten Liitto maailmanpolitiikan pyörteissä.....	9
Qumran uusimman arkeologisen tutkimuksen valossa	10
Vierailulla Riian juutalaisessa Dubnovin koulussa	13
Suomalais-israelilainen taidenäyttely	14
Erlainen elämä – tarina kahdesta Israelin muuttaneesta juutalaisyhteisöstä.....	16
Toinen exodus.....	17
Israel ja Jordania yhteistyössä kriisien varalta	18
Arava-instituutti ylittää raja-aitoja	19
"La Juive"	20
The Institute for Bible Lands Studies	21
Tel Aviv uskoo kasvavaan turismiin.....	22

LIITON RINTAMERKKI

Liiton rintamerkin voi tilata maksamalla liiton tilille 800017-646723 merkin hinnan 4 euroa. 50-vuotisjuhlamerkin (rajoitettu määrä) hinta on 5 euroa. Tilillepanokorttiin on merkittävä selvästi tilaajan nimi ja osoite. Rintamerkki postitetaan parin viikon kuluessa maksun saapumisesta. Merkin käyttö ei ole sidottu liittomme jäsenyyteen, vaan sitä voi käyttää muutoinkin ystävyyden ja solidaarisuuden osoituksena Israelia kohtaan.

Suomi-Israel yhdistysten liitto ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattomien ystävyysyhdistysten liitto. Tätä linjaa seuraten Jedidut pyrkii lisäämään Israelin maan ja kansan tuntemusta sekä levittämään tietoa Israelin kulttuurista, historiasta ja yhteiskunnasta.

Shalom!

Tänä keväänä Israelin itsenäisyyspäivä osui meidän kalenterissamme tavallista aikaisemmaksi, huhtikuun 20. päiväksi. Kansikuvamme kertoo Israelin 62-vuotisen itsenäisyyden juhlinnasta Jyväskylässä tuona päivänä.

Jyväskylään ja Israelin itsenäisyyteen liittyy myös tässä numerossa julkaistu FT **Antero Holmilan** Helsingin Suomi-Israel yhdistyksen luontosarjassa pitämä esitelmä. Holmila on nimittäin Jyväskylän yliopiston tutkija, joka on tutkinut holokaustin ja Israelin valtion synnyn välistä yhteyttä, ja esitelmä tuo tähän kysymykseen historiantutkimuksen lisävaloa.

Sopivasti Israelin itsenäisyyspäivän tienoille osui **Theodor Herzlin** *Juutalaisvaltio*-teoksen suomennoksen ilmestyminen. Medialle se antoi aiheen pohtia Israelin valtion olemusta ja sen suhdetta Herzlin "utopiaan".

Keskustelua on mediassa herättänyt myös Kirkon Ulkomaanavun (KU) johtajan, **Antti Pentikäisen** lausunto, missä hän syytti kristillisiä Israel-ystävyyssjärjestöjä kritiikittömästä ystävydestä ja palestiinalaisvihamielisestä kiihotuksesta. KU:n kirkollisen työn päällikkö **Petri Merenlahti** jatkoi *Kotimaa*-lehdessä tätä keskustelua siteeraten radikaaleista mielipiteistään tunnettua historioitsijaa **Tony Judtia**: "Israelin tulisi käyttäytyä normaalin valtion tavoin."

Merenlahti ei kuitenkaan kertonut, miten "normaali valtio" käyttäytyy. Kun seuraa esimerkiksi Yhdysvaltojen ja Venäjän reaktioita kokemaansa terrorismiin, saa Israel-kritiikki — niin oikeutettu kuin epäoikeutettu — pikemminkin muodon: Israelin tulisi käyttäytyä toisin kuin normaali valtio!

Suomen ja Israelin kulttuurisuhteista on mediassa näkynyt monia myönteisiä uutisia. TV1:n aamu-tv:n vieraana oli Espoon *April Jazz* -festivaalissa esiintynyt, juuri 14 vuotta täyttänyt ja ihmelapseksi kutsuttu **Gadi Lehavi**. Niin Suomen TV kuin Israelin media raportoivat myös näyttävästi Jerusalemin kirjamesseilla esiintyneestä **Sofi Oksasesta**, jonka *Puhdistus*-romaanin hepreakielinen käännös on juuri ilmestynyt. Maaliskuussa oli Tel Avivissa suomalainen elokuvaviikko, joka alkoi elokuvaohjaaja **Dome Karukosken** vierailulla ja hänen elokuvallaan *Tummien perhosten koti*. Tässä numerossa kerromme myös jo viime numerossa mainitusta, suomalaisen **Maria Wolfram**in ja israelilaisen **Guy Shohamin** yhteisestä taidenäyttelystä Givatayimissa.

Hyvää kesää toivottaen
Reino Kurki-Suonio

Toiviomatkojen suorat tilauslennot Finnairin koneilla Tel Aviisiin

Syksyn 2010 lentopäivät 15.9. ke, 22.9. ke, 3.10. su, 10.10. su, 17.10. su, 24.10. su, 31.10. su, 8.11. ma ja 17.11. ke. Lentohinnat (meno-paluu) alk. 550 euroa. Kevään 2011 lennot sunnuntaisin 13.2.-8.5.

Reittilennot Tel Aviisiin Keski-Euroopan kautta päivittäin läpi vuoden.

 Toiviomatkat

Israelin-matkojen asiantuntija yli 30 vuoden ajan

Annankatu 31-33 C, 00100 HELSINKI. Puhelin (09) 5657170. Faksi (09) 56571727,
helsinki@toiviomatkat.fi, www.toiviomatkat.fi

HOLOKAUSTI ISRAELIN ITSENÄISTYMISEN TAUSTALLA

Esitelmä Israel vuonna 5770 -sarjassa 2.3.2010

FT Antero Holmila, Jyväskylän yliopisto, historian ja etnologian laitos

Ben Gurion lukee Israelin itsenäisyysjulistuksen.
Kuva: Israel Ministry of Foreign Affairs.

Israelin itsenäisyysjulistus.
Kuva: Israel Ministry of Foreign Affairs.

Erilaisia käsityksiä

Se, että Israelin valtion synnyn ja holokaustin päättymisen välillä on vain kolme vuotta on – erityisesti jälkiviisaasti – luonut voimakkaan syy-seuraus-suhteen holokaustin ja Israelin välille. Sekä tutkimuskirjallisuus että populaariset tulkinnat ovat täynnä tällaisia ajatuksia. Esimerkiksi **Randall Falk** ja **Walter Harrelson** ovat kirjoittaneet, että katuva maailma oli holokaustin jälkeen ehdottoman valmis tukemaan Palestiinan jakosuunnitelmaa, mikä johti Israelin itsenäistymiseen.

Samantyyppisellä linjalla on ollut myös sodanjälkeistä juutalaispakolaisten ongelmaa tutkinut **Mark Wyman**, jonka mielestä pakolaisten kärsimykset ylikuormitetuilla leireillä on nähtävä yhtenä merkittävimmistä modernin Israelin syntyyn johtaneista tekijöistä. Hieman varovaisemmillä sanankänteillä on asiaa kommentoinut Princetonin yliopiston professori

Peter Novick: "Lukemattomilla tavoilla holokaustin selviytyjistä tuli korvaamattomia välikäsiä, joiden avulla holokausti ja Israelin valtiollinen synty linkitettiin yhteen."

Ei tietenkään ole epäselvyyttä, etteikö jonkinlaista linkkiä olisi holokaustin ja Israelin itsenäistymisen välillä, mutta vähemmän yhteisymmärrystä on löydettävissä siitä, oliko tuo linkki luonnollinen vai väkisin luotu, tai siitä tunnustivatko aikalaiset sen vai onko se vasta myöhemmin luotu myytti. **Yehuda Bauerin** mukaan, joka on tutkinut juutalaisten eloonjääneiden mielipiteitä, tuo linkki oli yliveraisen luonnollinen. Hän kirjoittaakin: "Kaiken kaikkiaan sionismista muodostui maallinen uskonto pakolaisleireillä, ja leireillä harjoitettu sionistinen agitaatio oli marginaalista." Toisin sanoen selviytyjät ikään kuin vaistonvaraisesti ilman ulkopuolisia vaikutteita halusivat mennä Palestiinaan ja perustaa oman valtion.

Huomattavasti kriittisemmän linjan on ottanut ns. jälkisionistisen ja kriittisen koulukunnan edustaja, amerikanjuutalainen Peter Novick, jonka mukaan sekä Amerikan juutalaisjärjestöt että *Yishuv* (Palestiinan juutalaisyhteisö) usein pakottivat Euroopan leireillä riutuneet selviytyjät hyväksymään sen, että muutto Palestiinaan oli heidän ainoa todel-

linen vaihtoehtonsa. Novickin mukaan molemmat tahot, siis sekä amerikanjuutalaiset että *Yishuv*, käyttivät hyväksi holokaustista selviytyneiden tilaa muokatakseen maailman yleistä mielipidettä juutalaisten hyväksi. Toisin sanoen tuo linkki ei ollut vaistonvarainen vaan sionistiagenttien luoma. Päätelmänsä tueksi Novick lainaa Maailman Juutalaisjärjestön (*World Jewish Congress*) pitkäaikaisen presidentin (1949–1977) **Nahum Goldmanin** lausuntoa: "Yleisesti ottaen pakolaiset eivät edusta sitä ihmisainesta, jota Israelin maa tänään tarvitsee." Eli pakolaisia käytettiin hyväksi niiden media-arvon vuoksi, ei siksi, että ne itsessään olisivat olleet merkittäviä Israelin synnyssä.

Hieman samanlaiseen tulokseen on päätynyt toinen jälkisionistisen koulukunnan edustaja **Idith Zertal** ns. *Exodus*-tapausta tutkiessaan. Hänen mukaansa etenkin Palestiinan sionistiset tahot saivat paljon julkisuutta osakseen *Exodus*-tapahtuman aikaan, mutta heti sen kadottua julkisesta keskustelusta nämä pakolaiset hylättiin Saksan leireille, koska heillä ei ollut enää poliittista media-arvoa.

Exodus-tapaus

Itse asiassa tapaus *Exodus* on tässä yhteydessä varsin mielenkiintoinen, sillä myös siihen liittyvän kirjallisuuden avulla voimme kartoittaa holokaustin ja Israelin synnyn välistä linkkiä. Suurelle yleisölle tapaus lienee tullut tutuksi **Leon Uriksen** *Exodus*-kirjan (1958) tai siitä tehdyn elokuvan välityksellä. Suomen Wikipedia kertoo kirjasta seuraavaa: "*Exodus* kertoo Israelin valtion perustamisesta ja se on saanut nimensä vuonna 1947 keskitysleireiltä pelastuneita juutalaisia lapsia kuljettaneen laivan mukaan."

Tosiasiaa ei ollut vain yhtä *Exodus*-laivaa, vaan saagaan kuului neljä alusta. Tapahtuman kulku oli pääpiirteissään seuraavanlainen: *President Warfield* -aluksen kyydittämät pakolaiset ristivät laivan merellä *Exodukseksi*. Laiva kuljetti Ranskasta lähteneitä juutalaispakolaisia Palestiinaan. Britti-viranomaisten politiikkaa ohjasi vuoden 1939 *White Paper*, jonka tavoitteena oli rajoittaa juutalaisten muuttamista Palestiinaan, ja he estivät aluksen pääsyn Haifaan. *Exodus*-alus tyhjennettiin väkivalloin, ja pakolaiset siirrettiin kolmeen merikelpoisempaan alukseen ja lähetettiin takaisin Ranskaan. Kun pakolaiset eivät halunneet rantautua Ranskaan, britti-viranomaiset päättivät viedä heidät Saksaan brittien miehitysvyöhykkeellä sijainneille pakolaisleireille. Tapahtuma sai osakseen suurta kansainvälistä huomiota ja britit negatiivista pr:ää pakolaisten huonosta kohtelusta – ei vähiten siksi, että osa pakolaisista raahattiin Bergen-Belsenin entiselle keskitysleirille, jonka britit olivat muuttaneet pakolaisleiriksi.

Ennen Leon Uriksen jättimenessästä *New York Postin* **Ruth Gruber**, joka oli mukana *Runnymede Park*-laivalla, kirjoitti heti vuonna 1948 tapahtumasta teoksen *Destination Palestine: The Story of the Haganah Ship Exodus 1947*. Vuoden 1999 uusintapainoksen otsikko muuttui muotoon *Exodus 1947: The Ship That Launched a Nation*. Kirjan nimen muuttuminen ei tietenkään ole vedenpitävä todiste siitä, että linkki holokaustin ja Israelin välillä olisi syntynyt jälkijättöisesti, mutta se valottaa kuitenkin episodiin liittyvää dynamiikkaa.

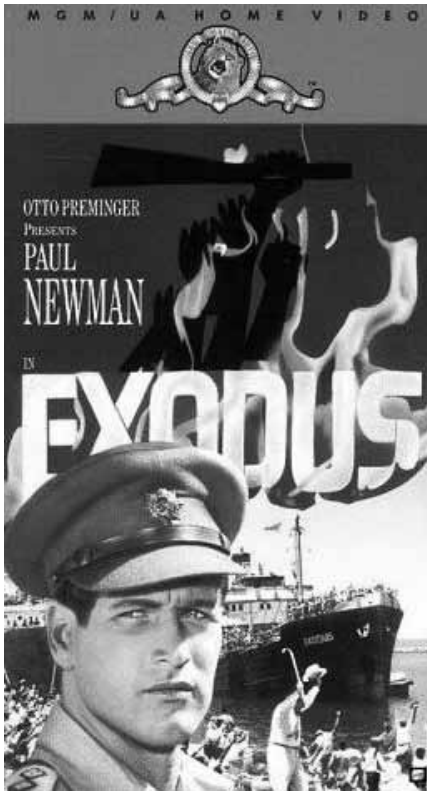

Kriittistä tarkastelua

Aloitetaan siitä "itsestänselvyydestä", että holokausti traagisella tavalla osoitti sionistisen ajattelumallin paikkansapitävyyden, siis sen että juutalaiset löytäisivät suojan ikuisia vainoja vastaan ainoastaan omasta maastaan. Holokaustin jälkeen oli jälkiviisaasti mahdollista todeta, että mikäli Israelin valtio olisi ollut olemassa vaikka vuodesta 1917 alkaen, ei kuudesta miljoonasta juutalaisesta olisi tullut holokaustin uhria. Ajatuksella on toki historiallista pohjaa, sillä erityisesti vuodesta 1933 lähtien, kun juutalaiset joutuivat Saksassa yhä kovenevan vainon kohteeksi, sionistit painottivat, että juutalaiset olisivat turvassa ainoastaan omassa maassaan. Sama ajatus toistui vuoden 1948 itsenäisyyssjulistuksessa.

Kun tutkitaan aikalaisten ajatuksia, aihe näyttää mutkikkaammalta. Sionistiset toimijat nimittäin pelkäsivät, että vainot veisivät pohjan sionistiselta tulkinnaalta eikä päinvastoin, kuten holokaustin jälkeen on uskottu. Aikalaisille todellinen pelko oli, että holokausti tekisi sionismin ja sen saavuttamat hedelmät tarpeettomiksi, koska Euroopassa ei kohta enää olisi juutalaisia massoja, jotka tarvitsisivat kansankodin. Sen sijaan sionistit olivat huolissaan siitä, että pieni määrä selvinneitä sulautuisi Euroopan muuhun väestöön tai muuttaisi Yhdysvaltoihin. Esimerkiksi **Chaim Weizmann** pelkäsi, että Itä-Euroopan juutalaisten tullessa tuhotuksi koko liike menettäisi olemassaolonsa perusteen. Kuten **Evyatar Friesel** kirjoitti jo vuonna 1979, "holokaustin vaikutus Israelin syntyprosessiin oli lähes päinvastainen kuin yleensä näytetään oletettavan. Se teki Israelin synnyn melkein mahdottomaksi."

Vastaavanlainen sitkeä myytti holokaustista Israelin synnyn taustalla liittyy ajatukseen länsimaailman syllisyydestä. Tämän vallitsevan käsityksen mukaan syllisyyttä ja häpeää holokaustista tuntenut länsimaailma synnytti Israelin valtion juutalaisten kokeman tuskan kompensatioksi. Kuten itse kirjoitin *Tieteessä tapahtuu* -lehdessä vuonna 2008, Israel-Palestiina-konfliktin aiheuttaman kärsimyksen keskellä on vaarana, että sen sijoittaminen asiaankuuluvaan historial-

Paul Newman elokuvassa Exodus.

Exodus 1947 -kirjan kirjoittaja Ruth Gruber. Viime syyskuussa hän täytti 98 vuotta.

liseen yhteyteen unohtuu. Se, että Israelin syntyhistoriaa tulkitaan syyllisyyden kautta, on juuri tällainen esimerkki.

Tosiasiassa ajatus lännen syyllisyydestä ei kestä kriittistä historian tulkintaa. Mielenkiintoista on jo se, ettei tutkimus pysty tällä hetkellä edes osoittamaan, milloin ajatus maailman syyllisyydestä on syntynyt; synnytetäinkö se Israelissa vai muualla.

Kun YK äänesti Palestiinan jakamisesta vuonna 1947, ei siihen minkään lähteitten mukaan liittynyt merkkejä syyllisyydestä. Israelilainen Evyatar Friesel, joka on tutkinut YK:n jättämiä lähteitä, on varsin vakuuttunut asiasta. Edes Israelin asiaa ajaneet sionistiset edustajat eivät juuri viitanneet holokaustiin, saati länsimaailman syyllisyyteen. Ne 33 maata jotka asiasta äänestivät, katsoivat asiaa puhtaasti poliittisista realiteeteista, eivät syyllisyydestä käsin. Jo laajentuneessa kylmän sodan tilanteessa useille toimijoille oli keskeistä yhtyä Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen kannattamaan jakopäätökseen, sillä oli varsin merkittävää, että tällaisessa asiassa molemmat suurvallat olivat yksimielisiä. Myös **David Vital**, joka on eräs sionistisen liikkeen tutkijoita, on kommentoinut,

että jo pintapuolinen katsaus Yhdysvaltojen ja Ison-Britannian sodanjälkeiseen politiikkaan osoittaa, ettei "syyllisyydellä" ole mitään tekemistä Israelin synnyn kanssa.

Peter Novick, joka on varsin kriittisellä otteella tarkastellut holokaustia amerikkalaisten kollektiivisessa muistissa, ei ole löytänyt näitä syyllisyydentunteita Amerikan juutalaisten, protestanttien tai katolisten keskuudesta. Esimerkiksi protestanttinen kirkko oli jakaantunut sen suhteen tulisiko Israelille myöntää itsenäisyys, ja katolinen kirkko suhtautui aiheeseen sen lehdistöstä päätellen viileästi. Jos kirkolliset piirit Yhdysvalloissa käsittelivät mitään sodan jättämää syyllisyysskysymystä, se liittyi Hiroshiman ja Nagasakin atomipommeihin.

State Department, jonka työhön Yhdysvaltojen Palestiinan politiikan määrittäminen kuului, oli alueen jakoa vastaan. Presidentti **Truman** käänsi kelkan omalla henkilökohtaisella panoksellaan, mutta mistään "syyllisyydestä" ei ole näyttöä. Enemmänkin ehkä kyynisyydestä, sillä Truman ainakin osittain ajoi Palestiinan jakoa saadakseen juutalaisten äänet vuoden 1948 vaaleissa. Tosin Truman oli myös aidosti kiinnostunut juutalaispakolaisten kohtaloista, kuten **Arieh Kochavi** on todennut. Novick on myös todennut, ettei juu-

talaispakolaisista ja Israelin kansallisvaltiosta käydyssä keskustelussa ole havaittavissa syällisyyttä, mutta sympatiaa varsin paljon. Samaa voisi sanoa myös Suomen osalta, joka suhtautui juutalaisvaltioon hyvin myönteisesti.

Toinen keskeinen länsimaa eli Iso-Britannia ei poliittisilla tai muilla julkisilla areenoilla kokenut minkäänlaista syällisyyttä holokaustista, päinvastoin. Jo se tosiasia, että lehdistö käytti Palestiinaan pyrkineistä juutalaisista nimikettä "laittomat pakolaiset" on paljon puhuva.

Ison-Britannian politiikka perustui vuonna 1939 laadittuun "valkoiseen paperiin", jonka keskeinen sisältö oli, ettei Palestiinaa jaettaisi. Lisäksi se rajoitti juutalaisten muuttoa Palestiinaan. Rajoitukset olivat vuosien 1940–1944 väliselle ajalle 10 000 juutalaista vuodessa, minkä lisäksi 25 000:n juutalaisen lisäksi voitaisiin jakaa mahdollisten pakolaisaaltojen varalle. Sama politiikka oli voimassa myös holokaustin jälkeen. Vasta lokakuussa 1946 brittien oli taitettava Yhdysvaltojen painostuksesta lisäämään määrän 1500:lla kuukaudessa. Jos Isossa-Britanniassa olisi tunnettu sympatiaa, syällisyydestä puhumattakaan, poliittiset toimet olisivat varmasti olleet toisenlaiset.

Lehdistön aikalaiskeskustelu

Niille, jotka ovat tottuneet ajatukseen "länsimaailman syällisyydestä", brittilehdistön mielipiteet saattavat tulla shokkina. Juutalaiset käsitettiin nimittäin varsin usein Ison-Britannian vihollisiksi. Syy oli tietenkin se, että Palestiina oli Britannian mandaattialuetta, jossa järjestystä ylläpitäneitä brittisotilaita joutui juutalaisten terroristijärjestöjen uhreiksi.

Kun Suomen ja Ruotsin lehdistöissä vallitseva käsitys oli, ettei valtaosa Palestiinan juutalaisista hyväksynyt terrorismia, olivat mielipiteet Isossa-Britanniassa paljon radikaalimmat. Esimerkiksi elokuussa 1947, kun *Irgun Zvai Leum* -terroristijärjestö murhasi kaksi brittikersanttia koston kolmen järjestön jäsenen tuomitsemisesta kuolemaan, Isossa-Britanniassa levisivät koko viikonlopun kestäneet juutalaisvastaiset mellakat, jolloin erityisesti Manchesterissä ja Liverpoolissa särjettiin juutalaisia liikkeitä ja töhrittiin synagogia. Maailman laajalevikkisin lehti, *Daily Express*, kertoi, että jos on tarpeen, kaikki juutalaisten asumukset Palestiinassa on tuhottava maan tasalle. Arvostetun *Times*-lehden mukaan juutalaiset ovat menneet terroriteoissa jopa natsseja pidemmälle.

Samoin ajattelivat usein myös syvät kansanrivit. Esimerkiksi keski-ikäinen kotirouva Sheffieldistä oli sitä mieltä, että "mitä enemmän meidän poikia tapetaan Palestiinassa, alan toivoa, että toinen maailmansota olisi alkanut hieman myö-

hemmin, jotta Hitler olisi tuhonnut muutaman juutalaisen lisää." Kansalaismielipiteitä tarkkaillut *Mass-Observation*-järjestö tutki useaan otteeseen brittien antisemitismisiä. Yhteenveto syyskuun 1947 tutkimuksesta on paljon puhuva:

Juutalaisten kärsimyksiä toisen maailmansodan aikana ei useinkaan mainita sympatian syynä sionistisia tavoitteita kohtaan. Kun aihe – siis juutalaisten kärsimykset – pulpahtaa esille, sitä ei suinkaan aina käytetä argumenttina kansalliskodin hyväksi. Joskus keskitysleirit mainitaan jopa antisemitistisessä kontekstissa: "Hitler oli oikeassa – tuhotkaa koko joukko".

Suomessa lehdistö piti Palestiinan asiaa esillä tasaisesti, sillä se ymmärrettiin erääksi keskeiseksi toisen maailmansodan jälkeiseksi poliittiseksi kysymykseksi. Väliin myös holokaustista keskusteltiin. Heti Israelin syntymisen jälkeen *Uusi Suomi* kirjoitti uudesta valtiosta pääkirjoituksen 16.5.1948. Kirjoitus heijasteli suomalaisia käsityksiä Suomen itsenäistymisprosessista mielenkiintoisella tavalla. Sen mukaan juutalaisvaltio oli syntynyt traagisista olosuhteista. Keskeistä oli, ettei uusi valtio osoittanut merkkejä epävarmuudesta, vaan oli valmis lunastamaan olemassaolonsa oikeutuksen ja itsenäisyytensä verellä. Kirjoittelu heijasteli suomalaiskansallista itseymmärrystä ja etenkin talvisodan meta-historiallista ulottuvuutta.

Yleisesti ottaen suomalainen lehdistö löysikin varsin paljon yhtäläisyyksiä uuden Israelin ja Suomen historian välillä, ja ne – ei holokausti niinkään – olivat suomalaisten kirjoitusten keskiössä. Suomalaisten näkemyksissä molemmat valtiot olivat pieniä mutta elinvoimaisia. Todelliset itsenäisyyden siemenet oli kylvetty samoihin aikoihin 1800-luvun jälkipuoliskolla, ja molemmat olivat itsenäistyneet suurten kansainvälisten selkkausten mainingeissa. **Max Jakobson** kirjoittikin varsin osuvasti näistä tendensseistä:

Suurten ja vanhojen kansojen edustajat puhuvat usein arvostelevasti israelilaisten kansalliskiihkosta. Pienen maan kasvatti ymmärtää ehkä helpommin juutalaisnuorison keskittymisen vastapuhjenneeseen ja alati uhatun itsenäisyyden varjelemiseen. Negban kranaatinsirpaleiden peittämä tanner tuo mieleen Summan; Jerusalemin puolustajien kertomuksista kuvastuva mieliala on talvisodanaikaisen Suomen; oikeistolaisen Vapaus puolueen pyrkimys Israelin laajentamiseksi käsittämään historialliset rajansa, siis myös Transjordanian, vaikuttaa myös tutulta, samoin kuin sukunimien hebrealaistamisvillitys... (*Uusi Suomi* 24.7.1949)

Muiden aikalaiskirjoitusten tavoin Jakobsonin kirjoitus heijastelee sympatiaa uutta Israelia kohtaan; mistään syyllisyydestä ei ole havaittavissa jälkeäkään.

Yhteenveto

Ajatus syyllisyydestä Israelin synnyn taustatekijänä on historiallisesti kestävä myytti. Ensisijaisesti tämä ajatus toimii poliittisena lyömäaseena lähes kaikille tahoille, joiden on määritettävä kantansa Israelin ja Palestiinan väliseen konfliktiin. Vakavinta on, että kun holokaustia käytetään poliittisena lyömäaseena, sen avulla voidaan häivyttää ne todelliset kansainvälisen oikeuden ja veloitteiden perusteet, joilla Israelin valtio itsenäistyi. Toki holokausti voi olla kausaalisesti sidottuna Israelin itsenäistymiseen – kuolemanleirien

selviytyjät halusivat ensisijaisesti jättää Euroopan rauniot ja paeta juutalaisille ystävälliseen ”omaan” maailmaan – mutta juridisesti holokaustilla ei ole mitään tekemistä Israelin itsenäistymisen kanssa. Valtioiden itsenäistyminen ja niiden tunnustaminen toimijoiksi kansainvälisessä laissa on juridinen prosessi.

Aikanaan kansainvälinen yhteisö toimi parhaaksi katsomallaan tavalla ilman holokausti-syyllisyyttä. Se ajatus, että juutalaisten kautta historian kokemana sorto olisi pääsylippu kansakuntien joukkoon, on yksinkertaisesti järjetön. Aivan kuten ajatus, että uskonnollinen vaino, jota *Mayflower*-lailalla vuonna 1620 Plymouthista Uuteen-Englantiin paenneet englantilaiset separatistit olivat kokeneet, ”oikeuttaisi” Massachusettsin valtion synnyn, kuten **Bernard Harrison** on todennut.

Kirjallisuutta:

Randall M. Falk, Walter J. Harrelson: *Jews & Christians*, 1990.

Mark Wyman: *DPs: Europe's Displaced Persons, 1945-1951*, 1989.

Peter Novick: *The Holocaust in American Life*, 1999.

Idith Zertal: *Israel's Holocaust and the Politics of Nationhood*, 2005.

Yehuda Bauer: *Rethinking the Holocaust*, 2002.

Idith Zertal: *From Catastrophe to Power*, 1998.

Ruth Gruber: *Destination Palestine. The Story of the Haganah Ship Ecodus 1947*, 1948.

Arieh J. Kochavi: *Post-Holocaust Politics: Britain, the United States and Jewish Refugees, 1945-1948*, 2001.

Antero Holmila: *The Holocaust and the Birth of Israel in British, Swedish and Finnish Press Discourse, 1947-1948*.

European Review of History – Revue Européenne d'Histoire 16 (2), 2009, 183-200.

Media ja Israel -videotallenne

Turun seudun Suomi-Israel Yhdistys ry järjesti 6.10.2009 keskustelutilaisuuden aiheesta MEDIA JA ISRAEL. Osallistujina olivat silloinen Helsingin Sanomien päätoimittaja **Janne Virkkunen**, Helsingin juutalaisen seurakunnan esimies, entinen Ylen kirjeenvaihtaja **Rony Smolar**, entinen Suomen Israelin suurlähettiläs **Pekka J. Korvenheimo** sekä kirjailija **Pekka Sartola**.

Tilaisuudesta on videotallenne, jonka kesto on noin 2 h. Yhdistyksemme tarjoaa dvd-tallennetta halukkaille hintaan 10 € kpl lähetyskuluineen. Kyseinen keskustelu on lähetetty kanavalla TV 7, ja yhdistyksemme omistaa siihen kaikki oikeudet, jotka täten ostajalle katselua varten luovutetaan.

Yhteystiedot:

Olli Palo, Harmiokatu 2, 21200 RAISIO, p. 0440820506

Yhdistyksen pankkitili: TOP 571192-24188

Tapio Holvitie ja Suomi-Israel Yhdistysten Liitto MAAILMANPOLITIIKAN PYÖRTEISSÄ

*Olli Palo, Suomi-Israel Yhdistysten
Liiton liittohallituksen jäsen*

*Veteraanikansanedustaja **Tapio Holvitie** oli Suomi-Israel Yhdistysten Liitto ry:n puheenjohtaja vuosina 1986-93. Tähän kauteen osui niin kansainvälisesti kuin myös yhteiskuntapolitiittisesti merkittäviä tapahtumia. Maahamme suuntautui kaksi superluokan vierailua, joihin molempiin myös liitto kytkeytyi tavalla tai toisella. Tuolloin maahamme vastaanotettiin sekä rauhannobelisti **Elie Wiesel** että palestiinalaisten presidentti **Yasser Arafat**.*

Tapio Holvitie istui toista kauttansa eduskunnassa, kun kollega **Arvo Salo** kääntyi hänen puoleensa ja tiedusteli, olisiko hän käytettävissä Suomi-Israel Yhdistysten Liiton uutta puheenjohtajaa valittaessa. Turun seudun Suomi-Israel yhdistyksen puheenjohtaja tunnettiin ja tiedettiin Israelin ystäväksi ja energiseksi eduskunnan Israel-ystävyyserhon puheenjohtajaksi. Koska Arvo Salo oli vastaanottanut pitempiä aikaisia pestin YK:ssa, oli asia ratkaistava huolellisesti. "Suostuin, koska tunsin sen velvollisuudeksi tuoda pientä ja kaikista ilmansuunnista ehdistettua kansakuntaa kohtaan", toteaa Tapio Holvitie vielä myöhemmin.

Israelin arvostusta, ymmärtämystä ja kulttuuriyhteistyötä edistävä toiminta eduskunnassa ei tuolloinkaan ollut kitkatonta. Kritiikkiä esittivät erityisesti arabien ystävät, joista **Saara-Maria Paakkinen**, **Marjatta Stenius** ja **Tarja Halonen** olivat kaikkein innokkaimpia.

Elettiin vuotta 1988, jolloin Åbo Akademi valmistautui 350-vuotisjuhlallisuuksiinsa. Turun yhdistyksen hallitukseen kuului tuolloin professori **Karl-Johan Illman**, jonka aloitteesta valmisteltiin rauhannobelisti (1986) Elie Wieselin kutsumista tohtoripromootiota varten Turkuun. Tästä lähti liikkeelle Åbo Akademin, Suomi-Israel Yhdistysten Liiton ja Turun Seudun Suomi-Israel yhdistyksen yhteistyö, jonka tuloksena Elie Wiesel promovoitiin Åbo Akademin kunniatohtoriksi. Finlandialossa järjestettiin rauhanjuhla asiaankuuluvine valtiovalan puheenvuoroinen sekä vastaanottoineen. Kunniatohtori sai ansaitsemaansa huomiota niin pääministeri **Harri Holkerin** kuin luonnollisesti Israelin suurlähetystönkin taholta. Elie Wiesel luennoi vierailunsa aikana täysille saleille monilla paikkakunnilla, mm. Turussa. Merkittävien tilaisuuksien kolmantena järjestelijänä hääri liiton kansainvälisten asioiden sihteeri **Mikael Zewi**.

Tapio Holvitie kuului eduskuntatyönsä kautta Parlamenttienvälisen Unionin johtoryhmään, jonka toimesta Jasser Arafat kutsuttiin Suomeen. Kansainvälinen politiikka vaatii maailmalla korrekkeja menettelytapoja. Koska palestiinalaisten presidentti oli kutsuttu, häntä piti kohdella protokollan mukaan. Niin muodoin myös Tapio Holvitie oli osanottajana isännistöä edustamassa Helsingin Kalastajatorpalla järjestetyssä vastaanottotilaisuudessa puhemies **Johannes Virolaisen** johdolla. Tuolloin hän saattoi vaihtaa muutaman "valitun mielipiteen" tuon silloisen arkkihollisensa kanssa.

Isännän velvollisuuden täyttäminen ja tarjoutuneen tilaisuuden hyväksikäyttö eivät olleet kaikkien liiton jäsenten mieleen, vaan herättivät hyvinkin kiihkeitä tunteita. Tilanteen vaatima menettely ja rintalinjassa seisominen asiansa puolustaan eivät saaneet kaikkien tukea. Ei ymmärretty varsinkaan sitä, että politiikka on mahdollisuuksien taitamista, ei uhittelua.

Oliko puheenjohtajuuden menettäminen tämän seurauksena liian kallis hinta uhrautuvasta toiminnasta, on kysymys ilman vastausta. Tapahtuma ei ollut korrekki, joskin se juuri ja juuri mahtui demokraattisen menettelyn rajoihin. Kunniaksi se ei ollut yhteisölle, jonka tulisi seistä yhtenäisenä tärkeäksi kokemansa asian takana.

Täyttäessään 60 vuotta Tapio Holvitie sai tiedon, että hänen nimensä on tallennettu *Keren Kajemet Le Israelin* KULTAISEEN KIRJAAN numerolla 15343 tunnuksiksi Suomen ja Israelin välisten kulttuurisuhteitten merkittävästä hoitamisesta ja edistämisestä.

QUMRAN UUSIMMAN ARKEOLOGISEN TUTKIMUKSEN VALOSSA

Tiivistelmä arkeologi, FT Kenneth Lönnqvistin esitelmästä Helsingin Suomi-Israel yhdistyksen luentotilaisuudessa 26.1.2010

Qumranin arkeologisesta tutkimuksesta

Qumranin alueen luolia alettiin tutkia pian kirjakääröjen löytymisen jälkeen vuonna 1947. Kaivaukset luolien alla olevassa yhdyskunnassa olivat käynnissä 1951-58, ja niitä johti ranskalainen **Roland de Vaux** (1903-1971), joka oli Ranskan raamatullisen ja arkeologisen koulun pappi ja esimies. Ammattiarkeologia alkoi Qumranissa vasta 1990-luvulla.

Kenttätyötä paikan päällä tehneitä ja alkuperäistä löytöesineistöä tutkineita ammattiarkeologeja ovat vain belgialaiset **Pauline Donceel-Voûte** ja **Robert Donceel**, israelilaiset **Yizhak Magen** ja **Yuval Peleg** sekä suomalaiset **Minna** ja **Kenneth Lönnqvist**.

Vuonna 2002 Qumranista ilmestyi kaksi ammattiarkeologien kirjoittamaa monografiaa, Minna ja Kenneth Lönnqvistin *Archaeology of the Hidden Qumran, The New Paradigm* sekä **Jodi Magnessin** *Archaeology of Qumran and the Dead Sea Scrolls*. Näistä edellinen on kontekstuaalista arkeologiaa edustava spatiaalinen tutkimus, kun taas jälkimmäinen seuraa de Vaux'n traditionaalista paradigmaa. Vuonna 2002 pidettiin myös ensimmäinen kansainvälinen Qumran-arkeologian kongressi Brown-yliopistossa USA:ssa.

Uusinta Qumran-tutkimuksessa on, että kirjakääröt on nyt julkaistu ja ne löytyvät myös verkosta. Asuinpaikan luonne on myös tarkentunut. Minna ja Kenneth Lönnqvist ovat julkaisseet Qumranista löytyneet hopea- ja pronssirahat siltä osin kuin ne ovat säilyneet tai niistä on tietoja. Muun pienesineistön ja keramiikan julkaiseminen on vielä tulossa, ja lopulliset kaivaukset ovat tekeillä.

Qumranin arkeologisen esineistön sijoittamisessa ei ollut suunnitelmallisuutta, ja alueen poliittisen ja valtiollisen tilanteen muutokset ovat vaikuttaneet siihen, mihin tämä esineistö on päätynyt. Qumranissa kaivaneet ranskalaiset sijoittivat valtaosan aineistoa Ranskan raamatulliseen ja arkeologiseen kouluun Jerusalemissa (mm. keramiikka, rahat ja tekstiilit sekä kivi-, lasi-, metalli- ja muut pienesineet). Kun Jordania hallitsi aluetta vuoteen 1967 asti, esineistöä päätyi

myös Jordanian kansallismuseoon ja yliopistoon Ammanissa. Osa aineistosta kulkeutui Ammanin kautta Britanniaan, mm. Manchesterin yliopistoon. Myös Yhdysvalloissa on Qumran-aineistoa Smithsonian Institutessa Washington D.C:ssä.

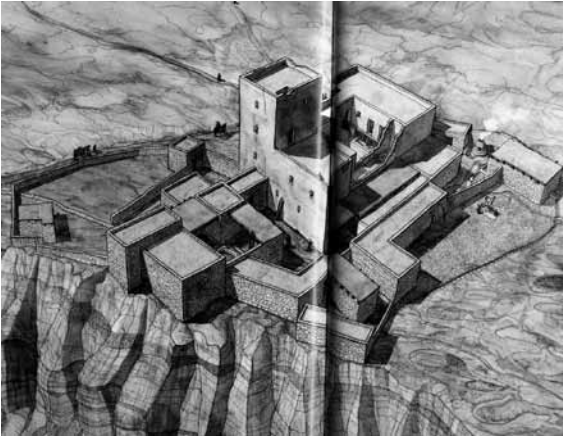
Merkittävimmät ja arvokkaimmat esineet, kuten esimerkiksi kirjakääröt, sijoitettiin kuitenkin Jerusalemin Rockefeller-museoon, joka sodan seurauksena joutui Israelin haltuun

1967. Tämän sijoituksen taustalla ei ollut poliittisia syitä, vaan se käytännön seikka, että tämä oli kaivauspaikkaa lähin museo, jossa oli kirjakääröille hyvät säilytystilat ja myös asialliset tutkimustilat. Näin Rockefeller-museosta tuli Qumranin käärötutkimuksen keskus.

Qumranin tekstien julkaisuprosessin ympärillä käytiin aikanaan monenlaisia kiistoja. Esitettiin erilaisia salaliitto-teorioita mm. siitä ettei katolinen kirkko halunnut julkaista tekstejä, koska niissä oli kristinuskon kannalta arveluttavaa aineistoa. Tosiasiassa oli kai vain niin, että kaivausten tekninen vaativuus ja aineiston määrä ylittivät kaivajien kyvyt. Näin esimerkiksi kaikki rahat ja muukin arkeologinen aineisto jäi de Vaux'n elinaikana julkaisematta. Toinen syy siihen ettei aineistoa julkaistu löytynee siitä, että kun arkeologista aineistoa katsotaan kokonaisuutena, niin se ei täsmää alkuperäisen, heti kaivausten alussa esitettyjen ajatusten kanssa. Näitä 'uutisankkoja' oli kuitenkin ehkä liian vaikeata ryhtyä oikaisemaan jälkikäteen.

Qumran roomalaisaikana

Kun Roland de Vaux oli ensimmäisenä tutkinut Qumranin luolat ja kääröjen tekstit ja näin ollen tiesi tekstien sisällön, oli hän melko pitkälle päättänyt minkälainen yhdyskunnan 'tuli olla'. Tästä syntyi ajatus munkkiyhteisöstä ja eristäytyneestä 'luostarista'. Monien mielessä Qumranista tuli myös tietynlainen 'esikristillinen' paikka, jossa kristinusko oli ehkä syntynyt, tai paikka, jossa tietyt Uuden Testamentin henkilöt tai jopa Jeesus olisi saattanut oleskella.

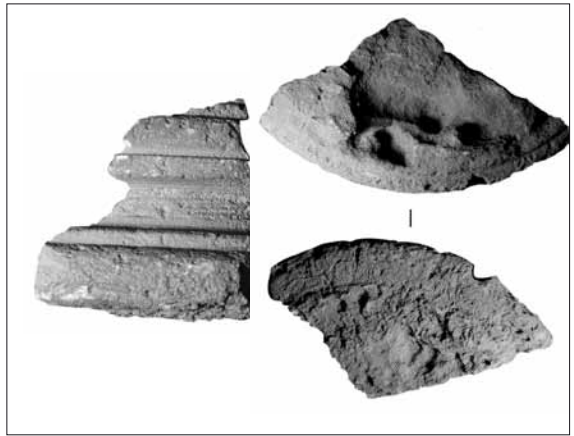

Qumranin rekonstruktio. Humbert ja Villeneuve 2006. Julkaistu luvalla.

Tämä on kuitenkin pelkkää fiktiota, eikä näille ajatuksille löydy arkeologista tai historiallista todistusaineistoa. Esimerkiksi Qumranin ja Jerusalemin papiston välillä ei todennäköisesti ollut yhteyksiä, koska qumranilaiset ottivat voimakkaasti kantaa muuta juutalaisuutta ja Jerusalemia vastaan, jotka heidän mielestään edustivat maallista rappiota. Qumranin arkeologia ei myöskään tue ajatusta, että käärot olisivat peräisin Jerusalemin temppelin kirjastosta, josta ne jollain ihmeen kaupalla olisi kuljetettu roomalaisten ohi piiloon automaaniin luoliin. Tämäkin on romanttista fiktiota ilman tieteellistä evidenssiä.

Vuonna 2006 ovat Lönnqvistit julkaisseet Qumranin alueen luolatutkimuksiin liittyvän luonnonhistoriallisen todistusaineiston, jonka mukaan on melko varmaa, että esimerkiksi Qumranin pääkirjaston eli luolan 4 käärot hautautuivat voimakkaan tulvan alle. Tämä tulva oli seurausta Kuolleenmeren pinnan noususta, josta on viime aikoina esitetty uutta luotettavaa todistusaineistoa. Tulva alkoi ehkä n. 45-30 eKr., ja sitä saattoi kestää jopa Jeesuksen syntymän aikoihin asti. Tästä seuraa myös, että ajatus Qumranin tuhosta maanjäristyksessä noin 31 eKr. ei ilmeisesti pidä paikkaansa, eikä tästä ole muutenkaan löydetty mitään merkkejä.

Ehkä tärkein seuraus tästä kaikesta on, että luolan 4 tekstit ovat ajalta ennen n. 45-30 eKr., eikä niitä koskaan saatu uudelleen käyttöön, koska ne jäivät tulvan ja mudan alle piiloon, kunnes ne löydettiin uudelleen 1947. Näin ollen valtaosa teksteistä ei liity paikan tuhoon 68-73 jKr. tai Jerusalemin ja Jerusalemin temppelin tuhoon, koska ne jäivät mudan alle unhoon jo melkein 100 vuotta aikaisemmin. Luolan 4 teksteistä on myös löydetty Kuolleenmeren suojoja, mikä selittyy ainoastaan sillä että ne ovat olleet kosketuksissa meriveden kanssa. Osa teksteistä ehdittiin ilmeisesti

Qumranin arkkitehtonisia fragmentteja. Humbert ja Villeneuve 2006. Julkaistu luvalla.

pelastaa ennen tulvaa ja siirtää muihin luoliin. Tästä on osoituksena luolan 1 aineisto, jonka joukossa on Kuolleenmeren suojojen tahraamia tekstejä.

Qumranin löydöistä

Ranskalaiset, mm. **J.-B. Humbert**, tutkivat Qumranin arkkitehtuuria erityisesti 1990-luvulla. Heidän löytöihinsä sisältyy runsaasti arkkitehtonisia elementtejä kuten pylväiden jalustoja, rumpuja, kaariovia, portteja, lattialaattoja jne. Pylväissä on ammattirakentajien jäljiltä kreikkankielisiä, kreikkalais-roomalaisen rakennusperinteen mukaisia asennusmerkkejä. Verkko sivulta www.VirtualQumran.com löytyy mm. rekonstruktio siitä, miltä Qumran aikanaan näytti.

Vuosina 1993-2004 israelilaiset Yizhak Magen ja Yuval Peleg tutkivat Qumranin eteläisen tunkioalueen ja joitain hautoja. He myös tutkivat ja entistivät muutamia Qumranin keramiikanpoltouuneista. Heidän löytöihinsä sisältyy ns. *terra sigillataa*, joka on Nabatean kautta saapunutta luksuseramiikkaa, kiviupotuksiin koristeltuja koruja, kokonaisia keramiikka-astioita sekä runsaasti erilaisia rauta-, pronssi- ja lyijyesineitä kuten solkia ja nuolenkärkiä.

Belgialaiset Pauline Donceel-Voûte ja Robert Donceel tutkivat Qumranin lasilöytöjä, joiden poikkeuksellisen runsauden vuoksi paikkaa on luonnehdittu jopa "lasi-asuinpaikaksi". Alustavissa raporteissa näitä löytöjä ei mainittu, koska ne eivät sopineet asuinpaikan ennakkokuvaan. Sanotaan, että de Vaux jätti ne huomiotta, koska ne olivat huonokuntoisia, mikä oli mahdollisesti seurausta suolavesitulvasta. Löytöihin sisältyy sekä eri tyyppisiä lasiastioita että muotoon puhallettua lasia: pikareita, kuppeja, voidepulloja, pullojen kaulosia, karahveja, kauniisti koristeltuja lasikannuja, muotoon

Caracallan raha Qumranista. Viimeinen eli myöhäisin Qumranin raha hopearaha-aarteista. Lönnqvist 2007/ Lönnqvist 2009 (väitöskirja, ks. www.iblas.com).

Qumranin koristeltua lasia. R. Donceel 2002. Julkaistu luvalla.

valettua värillistä lasia, viiniköynnöskuvioin koristeltua lasia. Mukana on siis erittäin kallisarvoista kauppatavaraa. Myös israelilaisten kaivauksissa löytyi tunkiolle heitettyjä kokonaisia voidepulloja. Lasin alkuaineanalyysi osoittaa, että se on kaikki peräisin samasta paikasta, ja on mahdollista, että Qumran on roomalaisaikana ollut myös lasintuotantokeskus.

Qumranin hopea-aarteet löytyivät kolmesta ruukusta, joissa oli 315 tetradrakmaa, 180 didrakmaa ja 12 roomalaisista denaria. Niiden rahallinen arvo vastasi aikanaan 6-7 työmiehen vuosipalkkaa. Näiden rahojen historiallisesta, arkeologisesta ja numismaattisesta tulkinnasta on esitetty erilaisia arvailuja. Niitä on arveltu osaksi Qumranin vaurautta 9-8 eKr., jolloin ne ajateltiin haudatun, Qumranin verorahoiksi joko itsellen tai Jerusalemin temppelille tai Qumranin talon perustamisuuhreiksi. Rahojen ajoitus ei kuitenkaan tue näitä arveluja.

Lönnqvistien mukaan ainakin kaksi aarreruukuista on haudattu aikaisintaan 52 jKr., mahdollisesti jopa vuoden 210 jKr. jälkeen, eikä niillä tämän vuoksi ole yhteyttä Qumranin asuinpaikkaan sinänsä. Mahdollisesti ne ovat paikalla olleen roomalaisen varuskunnan palkkarahoja 200-luvulta.

Mikä Qumran oli?

Eräs keskeinen väite Qumranin luonteesta on ollut, että kysymyksessä oli köyhä, hurskas ja eristäytynyt uskonnollinen juutalaisyhteisö. Uudempi tutkimus on jonkin verran muuttanut ja ernnen kaikkea monipuolistanut tätä kuvaa.

Qumran perustettiin n. 170-150 eKr. Sen sijainti oli tarkoin valittu. Paikalla on ollut linnoitus jo rautakaudella. Roomalaisten valloituksen jälkeen (68-73/74 jKr.) paikkaa ei enää asutettu. Alueella oli kuitenkin roomalaisia sotilasyoukkoja ainakin vielä 200-luvun alkupuolella.

Ajatus eristäytymisestä ei pidä paikkaansa. Qumran sijaitsee autiomassa, mutta maanteiden varrella, ja siellä käytiin myös kansainvälistä kauppaa. Alueellisia ja kansainvälisiä kontakteja löytyy arkeologisesta aineistosta runsaasti. Qumranin rahatalous oli myös edistyksellinen, ja siellä oli näin pieneksi paikaksi runsaasti rahoja.

Qumran ei ollut yksityishuvila tai maatalo (Y. Hirschfeld), vaan siellä oli uskonnollinen yhdyskunta, mutta ei luostari (J. Magness). Kaava, rakennustapa ja arkkitehtuuri olivat hellenistisiä (Magen ja Peleg). Paikka oli keramiikan ja mahdollisesti myös lasin tuotantokeskus. Vesialtaat, joiden on arveltu olleen uskonnollisen yhteisön käytössä, saattavat myös liittyä keramiikan tuotantoon.

Roomalaisaikana on paikalla ollut myös maanviljelystä — ilmasto on muuttunut vasta 1800-luvun lopun ja 1930-luvun välisenä aikana ihmisten aiheuttamien ympäristönmuutosten seurauksena. Kuolleenmeren alueella oli metsiä, kasvillisuutta ja maanviljelyä vielä 1930-luvulla! Suurimmillaan Qumranin väestö on roomalaisaikana ollut ehkä 30-250 ihmistä.

Uudet arkeologiset tutkimukset eivät kumoa de Vaux'n essealaihypoteesia, eli asukkaat ovat saattaneet olla essealaisia. Myöskään ne eivät kumoa Qumranin, luolien ja niistä löytyneiden kirjakääröjen välistä yhteyttä. Mitä ne sen sijaan kertovat on, että Qumran oli paljon monimuotoisempi yhteisö kuin mitä aiemmin on luultu.

FT Kenneth Lönnqvist johtaa yhdessä vaimonsa, dos., FT Minna Lönnqvistin kanssa Raamatunmaiden tutkimusinstituuttia (IBLAS), josta löytyy tietoja tästä lehdestä.

VIERAILULLA RIIAN JUUTALAISESSA DUBNOVIN KOULUSSA

Riiian Dubnov-koulun
rehtori
Grigori Bikson.

Simon Dubnov
(1860-1941).
Kuva: Wikipedia.

Helmikuisella Latvian-matkallani sain vieraillla Riiassa jo 20 vuotta toimineessa juutalaisessa Dubnov-koulussa. Se on valtion koulu, jossa on luokat 5-12. Siellä noudatetaan Latvian valtion opetussuunnitelmaa, mutta opetetaan lisäksi hepreaa, juutalaisuuden historiaa ja juutalaisia perinteitä. Koulussa on 200 oppilasta, jotka tulevat aamuisin kouluun sen omalla bussilla. Koulu sijaitsee kaukana Riiian keskustasta, mutta uutta koulurakennusta suunnitellaan lähemmäksi.

Dubnovin koulu on kaupungin kymmenen parhaimman koulun joukossa. Se harjoittaa yhteistyötä monen järjestön, mm. *Avi Chai* -säätiön, *Sohnutin* (juutalaistoimisto) ja *ORTin* kanssa. ORT on lahjoittanut koululle tietokoneluokat ja maksaa myös opettajien palkat. Fysiikan laboratorion koulu sai ensimmäisenä Latviassa.

Heprean kielen ja juutalaisen perinteen opettamiseen kehitettyä *Tal Am* -ohjelmaa koulussa toteutetaan yhteistyössä Israelin ja Kanadan opetusministeriöiden kanssa. Ohjelmassa ulkopuoliset opettajat seuraavat oppilaiden edistymistä mm. videoiden avulla.

9. luokan jälkeen oppilaat voivat mennä Israeliin ja halutessaan jäädä sinne. Toinen mahdollisuus on, että 12. luokan oppilaat voivat opiskella vuoden Israelissa oppiakseen heprean kielen, minkä jälkeen he voivat jatkaa israelilaisessa yliopistossa.

Dubnovin koulun oppilaita viedään myös tutustumaan juutalaisten historian realiteetteihin Valko-Venäjälle ja Ukrainaan, paikkoihin missä juutalaisia on tuhottu. He ovat tavanneet myös lapsia mm. Puolasta ja Virosta. Puolassa oppilaat ovat osallistuneet marssiin elämän puolesta, päällään valkoiset vaatteet ja käsissä Israelin liput.

Suvi Gräsbeck

Simon Dubnov (1860-1941, http://en.wikipedia.org/wiki/Simon_Dubnow) oli Valko-Venäjällä syntynyt ja mm. Pietarissa vaikuttanut juutalainen historioitsija ja yhteiskunnallinen aktivisti, joka Hitlerin valtaannousun jälkeen muutti Berliinistä Riikaan. Siellä hän oli yksi niistä n. 25 000 juutalaisesta, jotka vuoden 1941 lopulla joutuivat Rumbulan metsässä tapahtuneen joukkoteloituksen uhreiksi. Joidenkin kertomusten mukaan hänet teloitti hänen oma oppilaansa. Ne muutamat, jotka jäivät Riian getosta henkiin, kertoivat hänen siellä teoittaneen: "Juutalaiset, kirjoittakaa ja merkitkää muistiin."

Lisätietoja Riiian Dubnov-koulusta löytyy verkosta:
www.khuia.lv/stuf/newschoolriga.ppt.

Avi Chai (www.avi-chai.org/bin/) on yksityinen säätiö, joka pyrkii tavoittamaan ja opettamaan juutalaisuudesta vieraantuneita juutalaisia.

ORT (www.ort.org) on maailmanlaajuisesti toimiva, alunperin venäjänjuutalaisia varten perustettu koulutusjärjestö, jonka historiasta kerrottiin Jedidutin kolmessa edellisessä numerossa.

Tal Am -ohjelman kotisivut ovat verkko-osoitteessa
www.talam.org.

SUOMALAIS-ISRAELILAINEN TAIDENÄYTTELY

Tel Avivin suurkaupunkialueen Givatayimissa avattiin 8.4.2010 suomalaisen **Maria Wolfram** ja israelilaisen **Guy Shohamin** yhteinen taidenäyttely. Paikalla oli runsaasti väkeä, mm. Suomen suurlähettiläs **Per-Mikael Engberg** ja Givatayimin pormestari **Reuven Ben-Shahar**. Hyvin lämpimän vastaanoton saaneen näyttelyn synnystä Maria Wolfram kertoi etukäteen seuraavaa.

Maria Wolfram tutkii teoksissaan tyttöjen identiteetinetsintää. Kuvassa Muurin äärellä.

Suureksi ilokseni israelilainen taidekuraattori **Orly Hoffman** kutsui minut ja israelilaisen Guy Shohamin (www.guyshoham.com) pitämään yhteisnäyttelyn Givatayimin *Water Institute* -galleriassa 8.4.-8.5.2010. Tänä vuonna hän järjestää kuuden kansainvälisen näyttelyn sarjan ja on kutsunut siihen taitelijoita eri puolilta maailmaa.

Ajatuksena on, että näyttelyt toimisivat sillanrakentajina eri maiden kulttuurien välillä ja loisivat vuoropuhelua kansojen ja kulttuurien välille. Kuraattori toivoo niiden herättävän keskustelua mm. globalisaation ja paikallisuuden merkityksestä kulttureille ja yhteiskunnalle.

Kuhunkin näyttelyyn kuraattori on kutsunut yhden israelilaisen taiteilijan ja hänen parikseen ulkomaalaisen taiteilijan. Israelin lisäksi projektiin osallistuu taiteilijoita Meksikosta, Taiwanista, Yhdysvalloista ja Englannista sekä allekirjoittanut Suomesta. Näyttelyt on toteutettu yhteistyössä asianomaisten maiden suurlähetystöjen kanssa, ja suurlähettiläät on kutsuttu näyttelyjen avajaisiin. Työn alla on katalogi, jossa koko projekti dokumentoidaan.

Taidemaalari Guy Shohamiin tutustuin 2000-luvun alussa Lontoossa, kun opiskelimme *Chelsea College of Art and Design* -yliopistossa. Kuvataiteen maistereiksi valmistuttuamme Shoham jäi Lontooseen, ja minä muutin takaisin Helsinkiin. Olemme kuitenkin pitäneet tiivistä yhteyttä, järjestäneet yhteisnäyttelyitä ja seuranneet toistemme taiteen kehitystä. Shoham on myös esitellyt minun taidettani Israelissa, missä hän säännöllisesti itse pitää näyttelyitä ja osallistuu ryhmänäyttelyihin.

Tähän näyttelyyn kokoamme teoksistamme kokonaisuuden, joka mielestämme herättää vuoropuhelun identiteettiin ja sen muodostumiseen liittyvissä kysymyksissä. Shoham tuo näyttelyyn sarjan öljyvärimaalauksia *The Peeled Stickers*, joissa hän on muuttanut maalauspintojen kankaat puulaminaatin näköisiksi pinnoiksi. Maalaukset ovat hyper-realistisia ja herättävät katsojassa mielikuvan siitä, että hän maalauksen sijaan kohtaa niissä kuvatun "oikean" esineen, eli kaapinoven, pöytälaatikon tai vastaavan. Näille puulaminaattia muistuttaville pinnoille Shoham on maalanut kuvia, jotka imitoivat kuluneita ja osittain irronneita tarroja, joita lapset usein luvatta liimaavat kodin pintoihin.

Nämä maalaukset käsittelevät muistoja lapsuudesta ja vartumisesta. Massatuotteistetut tarrat kuvastavat lapsen tarvetta jättää itsestään pysyvä jälki kodin ympäristöön. Niiden liimaamisella lapsi luo omaa henkilökohtaista tilaa, ja ne ilmentävät tarvetta samaistua ja kuulua johonkin ryhmään. Tarrojen valinta ja käyttö on osa lapsen identiteettihakuprosessia.

Itse tuon näyttelyyn sarjan erikokoisia öljyväri-pigmenttimaalauksia, jotka esittävät eri-ikäisiä tyttölapsia. Maalauksissani minua kiinnostaa samanlaisuuden ja erilaisuuden dilemma, tai ykseys ja toiseus, sekä näiden käsitteiden merkitys identiteettimme muodostumisessa. Ihmisellä tuntuu olevan suuri tarve verrata itseään toisiin luodakseen jonkinlaisen normaaliuden käsitteen. Sosiaalinen ihminen nauttii yhteenkuulumisesta toisten kanssa, ja ihmisen luontainen suhtautuminen erilaisuuteen/toiseuteen on melko pidättyvä, kun taas samankaltaisuus/ykseys koetaan turvalliseksi. Eräänlaisen kollektiivisen identiteetin kautta ihminen pyrkii myös tunnistamaan ja löytämään itsensä.

Guy Shohamin teos *Tanssijoita sarjasta Irronneet tarrat*.

Lasten ja nuorten tarve samaistua ja kuulua johonkin ryhmään on erityisen voimakas. Maalauksissani tutkin identiteetin muodostumisprosessiin liittyviä kysymyksiä. Ulkonäköön, sosiaalisuuteen, sukupuoleen, ikään jne. liittyvät seikat saattavat luoda toiseuden ja mahdollisesti ulkopuolisuuden tunnetta. Lähtökohtana maalauksissani on tyttölapsi/nuori nainen. Maalauksen kautta haluan herättää keskustelua siitä, miksi pyrimme niin voimakkaasti olemaan samanlaisia emmekä välttämättä arvosta ja tunnista erilaisuudessa piilevää voimaa ja luovuutta.

On mielenkiintoista nähdä, minkälaisen vastaanoton Suomen kulttuurin ja olosuhteiden vaikutuksessa tekemäni taide saa Israelissa. Vaikka yhteenkuuluminen ja ulkopuolisuus ovat ihmisyyteen sidottuja teemoja, niiden ympärille syntyvä keskustelu varmasti vaihtelee eri kulttuureissa. Uskon, että näyttelykokonaisuutemme sopii hyvin näyttelyn kuraattorin valitsemaan aihepiiriin ja toivon sen herättävän vilkasta keskustelua.

Maria Wolfram

ERILAINEN ELÄMÄ

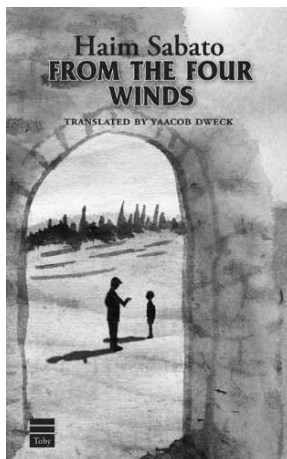
- tarina kahdesta Israeliin muuttaneesta juutalaisyhteisöstä

Haim Sabato: From the Four Winds, Toby Press, 2010

Robert Leiter

Haim Sabato

On vaikea ajatella sopivampaa kirjaa ilmestyväksi Israelin itsenäisyyspäivän tienoilla kuin **Haim Sabaton** *From the Four Winds*. Selvästi omaelämäkerrallisen romaanin juoni, jos sitä siksi voi kutsua, on hyvin yksinkertainen. Tämä on tekijän neljäs romaani, aikaisemmat ovat *Aleppo Tales*, *Adjusting Sights* ja *Dawning of the Day*. Kirja kertoo Sabaton lapsuudesta Israelissa 1950-luvulla. Hänen Egyptistä muuttanut perheensä asui väliaikaisella leirillä, niin kuin monet muutkin perheet siihen aikaan, ennen kuin saatiin aikaan pysyvät asunnot. [Suezin kriisin jälkeen juutalaiset karkotettiin Egyptistä vuonna 1957, suom. huom.]

Kaikki Egyptistä muuttaneet ovat selvästi ja avoimesti iloisia päästyään vanhan maansa ongelmista. Mutta heidän on vaikea ymmärtää naapureitaan, Unkarista tulleita maahanmuuttajia, jotka asuvat Beit Mazmilin köyhässä kaupunginosassa. Nämä näyttävät toivonsa menettäneiltä ja haluttomilta kommunikoimaan. Egyptiläiset, jotka eivät ole aiemmin tavanneet holokaustista selviytyneitä eivätkä ole hyvin perillä Euroopan tapahtumista, eivät voi ymmärtää sitä mittaamatonta surumielisyyttä ja hiljaisuutta, joka ympäröi kuin käärinliina heidän naapuriensa asumukset.

Nuori kertoja saa henkilökohtaisen yhteyden unkarilaiseen yhteisöön Moshe Farkashin karismaattisen persoonan

kautta. Hän on pojan opas aikuisten elämään ja siihen toivotoman tuntuisen maailmaan, joka näyttää olevan tyypillistä unkarilaisille naapureille.

Lopulta Farkash kertoo perheensä kokemuksista Euroopassa kahden maailmansodan ja holokaustin ajoilta. Aikanaan nuorella kertojalla on mahdollisuus auttaa ja tukea naapuriin, ja sen mukana kertomus laajenee juutalaisten historian ja uskonnon pohdiskeluksi, joka koskettaa lukijaa syvästi.

Juoni on yksinkertainen, mutta monitasoinen kerronta on kaunista ja hienovaraista. Lukija on sen lumoissa vielä pitkään kirjan lukemisen jälkeen.

Jewish Exponent online 15. huhtikuuta 2010

Haim Sabato on Kairossa vuonna 1952 syntynyt kirjailija ja rabbi, jonka tyyliä on verrattu Nobel-palkittuun **Shmuel Yosef Agnoniin**. Asevelvollisena Sabato joutui *Jom Kippur*-sodan ensi päivinä kohtaamaan Syyrian panssarihyökkäyksen, mikä vaikutti ratkaisevasti hänen elämäänsä: hän päätti ryhtyä rabbiksi ja perustaa oman jeshivan, mikäli selviäisi hengissä. Näihin kokemuksiin perustuu myös *Adjusting Sights*, jota on pidetty hänen pääteoksenaan.

TOINEN EXODUS

Melanie Lidman

„ Miksi me olemme vielä täällä, vaikka sanomme: Jumalalle kiitos, että pääsimme lähtemään Egyptistä? ” **Ada Aharoni** muistaa kysyneensä 7-vuotiaana, kun hänen varakas perheensä asui Kairon merkittävässä asemassa olevien juutalaisten yhteisössä 40-luvulla.

Joka vuosi seder-aterialla isoäiti vastasi samalla tavalla ladinon kielellä: ” Jumala on joskus myöhässä, mutta ei koskaan unohda. Ei hän unohda viedä meitä Egyptistä. ”

Exodus ponnahti aina itsepäisesti esille Egyptin juutalaisten keskuudessa. He yrittivät sovittaa historiaansa yhteen senhetkisen kukoistavan ja menestyvän yhteisönsä kanssa. Joka vuosi perhe joi toisen viinimaljan samalla kun isoäiti lausui legendaarisen vastauksensa – kunnes 16-vuotias Ada Aharoni karkotettiin Egyptistä muiden juutalaisten mukana.

” Toivoimme muuttavamme jonain päivänä Israeliin omaisuus mukanamme. Isäni omisti maata Herzlyyassa ”, Aharoni selittää. ” Mutta arvokkaalla tavalla, ei kuin köyhät tai varkaat, julmasti karkotettuina. ”

Nesherissä nykyään asuva Aharoni on perehtynyt Egyptin juutalaisten kohtaloihin. Osana laajaa tutkimustaan, johon kuuluu 27 julkaistua kirjaa, hän loi termin ” toinen exodus ”. Hän viittaa Israelin valtion perustamisen jälkeiseen juutalaisten karkotukseen arabimaista, esim. Irakista, Jemenistä, Egyptistä ja Tunisiasta.

Nykyään Egyptissä on 28 juutalaista, vuonna 1948 heitä oli 100 000.

Monet Egyptin juutalaiset lukivat aikanaan seder-aterialla katkelmia kolmen tärkeän egyptinjuutalaisen kirjoituksista. Näitä olivat **Filon Aleksandrialainen**, joka yhdisti kreikkalaista filosofiaa juutalaisiin ajatuksiin, **Sa’adia Gaon**, joka käänsi Raamatun arabiaksi ja oli sillanrakentaja arabi- ja juutalaiskulttuurin välillä sekä **Maimonides**, joka Cordobasta lähdettyään asui Kairossa. ” Nämä kolme juutalaisuuden peruspilaria valoivat meihin rakkautta viisauteen, rationaalisuutta sekä halun oppia tuntemaan muita kulttuureja ja rakentamaan siltoja niiden välille ”, Aharoni kertoo.

Seder-aterialla Egyptin pieni juutalaisyhteisö yrittää pitää kiinni identiteetistään, joka on katoamassa toisen exodusen kokeneen sukupolven mukana

Egyptinjuutalaisten yhteisö yrittää pitää kiinni kulttuuri-identiteetistään perinteisin ruoin ja uusin lisäksi pesah-kertomukseen. Kuva: Ariel Jerolimksi.

Rauhanlauluja: Ada Aharoni (edessä toinen vas.) ja joukko IFLACin naisten rauhankongressin osanottajia esiintymislavalla Dallasissa 2004. Kuva: IFLAC.

Koska toisen exodusen tarinat ovat olennaisen tärkeitä elementtejä Egyptin juutalaisten historiassa, Aharoni käyttää paljon aikaa varmistaakseen, että hänen yhteisönsä suullinen historia ei unohdu.

Egyptin juutalaisten *pesah*-perinteet liittyvät läheisesti heidän omaan historiaansa, ja he ymmärtävät toorassa kerrotun exodusen tapahtumana, joka toistuu historiassa.

Jerusalem Post online 6. huhtikuuta 2010

Professori *Ada Aharoni* on sosiologi, rauhankulttuurin tutkija, kirjoittaja ja runoilija. Hän johtaa perustamaansa IFLAC-järjestöä (*International Forum for the Literature and Culture of Peace*), joka on hallituksista riippumaton rauhankulttuuria edistävä järjestö (ks. www.iflac.com).

ISRAEL JA JORDANIA YHTEISTYÖSSÄ KRIISIEN VARALTA

Karin Kloosterman

Jordanialaiset ja israelilaiset ovat mukana yhteistyöhankkeessa, joka voi pelastaa ihmishenkkiä ja rakentaa rauhanomaista rinnakkaiseloja maiden välille.

Haitia kohdannut tragedia oli herätysshuuto Israelin ja sen naapurimaiden viranomaisille. Jerusalemin ympäristö, Kuollutmeri, palestiinalaisten hallinnoima Jeriko ja Jordanian Amman ovat vaaravyöhykkeessä, jos seutua kohtaa suuren luokan maanjäristys.

Aikaisemmin alueella on ollut isoja järjestyksiä noin sadan vuoden välein; sellainen voi sattua milloin tahansa. Ovatko Israelin ja sen naapurimaiden lääkintähenkilökunta varautuneet tällaiseen? Jordanian Punaisen puolikuun ja Ben Gurionin yliopiston uusi yhteistyöhanke valmistavat jordanialaisia ja israelilaisia kehittämään voimavaroja ja toimivaa yhteistyötä kriisin varalta. Molemmilla mailla tulee olla valmiudet käsitellä luonnonkatastrofia.

Ohjelman keskeinen toimija on strateginen foorumi, jonka jäsenet ovat Jordanian ja Israelin viranomaisia. Projektia tukevat Israelin ulkoministeriö, EU ja yksityiset lahjoittajat.

Koulutusohjelman johtaja **Bruria Adinin** toive on, että kaikki Israelin naapurit, palestiinalaiset, egyptiläiset, libanonilaiset ja syyrialaiset osallistuisivat koulutukseen ja pitkän tähtäimen suunnitteluun.

"Uskon, että kriisin kohdatessa kukaan ei ajattele rajoja. Maitten välinen yhteistyö on hyvin ajankohtainen ja siihen pyritään useimmissa maissa. Meidän on pantava syrjään kiistat ja konfliktit, koska kriisin kohdatessa kaikkien päämäärä on sama: yhteinen ponnistus ihmishenkien pelastamiseksi," Adini toteaa.

Israel 21c. Newsletter 10. maaliskuuta 2010

Dr. Bruria Adin, kuva: Dani Machlis.

Israel lähetti Haitin maanjäristysalueelle kenttäsairaalan ja 200 pelastustyöntekijää. Kuvassa israelilaiset kantavat raunioista pelastamaansa miestä sairaalaan. Kuva: Getty Images.

ARAVA-INSTITUUTTI YLITTÄÄ RAJA-AITOJA

Arava-instituutti (*The Arava Institute for Environmental Studies*) on Lähi-idän ympäristötutkimuksen ja -koulutuksen tärkeä keskus. Sen tavoitteena on antaa juutalais- ja arabijohtajille valmiudet ratkaista yhteistyössä alueen ympäristöön liittyvät ongelmat. Ben Gurionin yliopiston yhteydessä toimiva instituutti järjestää opinto- ja tutkimusohjelmia sekä pyrkii saamaan aikaan kansainvälisiä aloitteita ja yhteistyötä monenlaisissa ympäristöön liittyvissä kysymyksissä ja haasteissa.

Arava-instituutin opiskelijat tarkastelevat ympäristökysymyksiä näkökulmasta, joka ylittää poliittiset ja eri tieteenalojen rajat. Sen tarkoitus on opastaa rauhantyöhön ja johtajuuteen.

Oppilaskunta muodostuu jordanialaisista, palestiinalaisista, israelilaisista ja monen muun maan opiskelijoista ja tutkijoista. Arava-instituutti tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden opiskella ja tehdä yhteistyötä, rakentaa verkostoja ja luoda kontakteja, jotka auttavat tulevaisuudessa kehittämään yhteistyötä Lähi-idässä ja muualla maailmassa.

Instituutissa ajatus siitä, että luonto ei tunne poliittisia rajoja, muuttuu konkretiaksi, se näkyy opinto-ohjelmassa ja elämäntavassa.

Arava-instituuttiin kuuluu itsenäisiä projektikeskuksia, jotka käsittelevät mm. maanviljelyksen kestävästä kehityksestä, uudistuvaa energiaa, Kuolleenmeren tutkimusta sekä vesivarojen ja ilman laadun tutkimusta yli rajojen.

<http://www.arava.org>

<http://www.friendsofarava.org>

Aravan erämaata. Kuva: Arava Institute.

Arava-instituutin opiskelijoita tutustumassa erämaaympäristön ekologiaan. Kuva: Wikipedia.

Kevään, kesän ja syksyn juhla-aikoja juutalaisen kalenterin vuonna 5770/5771

Šavuot — viikkojuhla	19. toukokuuta
Tiša be'av — surun päivä	20. heinäkuuta
Roš hašana — uusivuosi	9. syyskuuta
Jom kippur — suuri sovituspäivä	18. syyskuuta
Sukkot — lehtimajanjuhla	23.-30. syyskuuta

”LA JUIVE”

Barry Davis

La Juive (juutalaisnainen) on Israelin oopperan uusi produktio. Siinä on korostuksia, joita brittiohjaaja **David Pountney** pitää työnsä kiinnostavana elementtinä juuri Israelissa.

David Pountneyn taiteelliset valinnat vievät hänet usein pois totuilta poluilta. Hänen meneillä oleva projektinsa Israelissa saa varmasti vastakaikua yleisöltä. Pountney ohjaa suhteellisen tuntemattoman säveltäjän, 1800-luvun ranskanjuutalaisen **Fromental Halévy**n oopperan *La Juive*.

Halévy syntyi Pariisissa v. 1799. Hänen isänsä ansaitsi elantonsa kanttorina, juutalaisyhteisön sihteerinä, kirjailijana ja heprean opettajana. Halévy ei noussut kuuluisuuteen oopperan avulla. Aluksi hän sai 21-vuotiaana tilaustyön, joka oli hautajaismarssi hepreankieliseen tekstiin *Syvydestä minä huudan* kuorolle, tenorille ja orkesterille. Hän sai jonkin verran kiitosta taiteelliselta eliitiltä, mm. **Heinrich Heine**lta, jonka mielestä Halévy oli välttänyt virheet, joita joskus esiintyy omaperäisillä neroilla. Heinen mukaan hänen musiikkinsa oli ”miellyttävää, kaunista, vakavasti otettavaa, akateemista ja klassista”.

Vuosisadan ajan *La Juive* oli ranskalaisen oopperan kulkemäkiä, jossa Eleazarin rooli oli kuuluisien tenorien, kuten esim. **Enrico Caruson** lempirooleja.

Oopperan tapahtumat on alun perin sijoitettu 1400-luvulle, ja se kertoo Eleazarin tarinan. Tämä oli italianjuutalainen, joka karkotettiin Sveitsiin. Oopperassa kuvataan Eleazarin ottotyttären Rachelin ja prinssi Leopoldin toivotonta liittoa. Oopperan lopussa Eleazar ja Rachel tuomitaan kuolemaan, mutta heidät päätetään armahtaa, jos he kääntyvät kristinuskoon. He kieltäytyvät ja menettävät henkensä paikallisten ihmisten pilkkahuutojen seurattessa heidän tuhoaan.

Pountney siirtää tapahtumat viisi vuosisataa eteenpäin, **Dreyfusin** aikakauteen. ”Oopperan ranskalaisen sisällön ja musiikin ranskalaisen luonteen vuoksi siirsin sen Dreyfusin aikaan. Suuri osa kuvauksesta, erityisesti antisemitismiin liittyvä, on autenttista tuolta ajalta... On aika pelottavaa tarkastella asiaa lähemmin ja huomata, että tapahtumissa oli mukana ilmeisen sivistynyt ja hienostunut kansakunta.”

David Pountney.
Kuva: imgartists.com.

Fromental Halévy
(1799-1862).
Kuva: Wikipedia.

”Yksi kiinnostavista seikoista tässä oopperassa, ja myös Dreyfusin ajassa, on se, että kaikki tapahtuu hyvin elegantissa ilmapiirissä, maailmassa, jonka voisi yhdistää BBC:n pukudraamoihin. Kaikki mukavat ihmiset kauniissa puvuisaan käyttäytyvät äkkiä hyvin epämiellyttävästi — ihmiset, jotka voisivat olla **Jane Austenin** teoksista, alkavat vainota juutalaisia.”

Pountney jatkaa, että historian opiskelu on tehnyt hänet tietoiseksi oopperoiden poliittisesta sisällöstä. Usein on kyseessä ristiriita, jossa velvollisuudet valtiota kohtaan ja omat tunteet ovat vastakkain. Ristiriita on valmiiksi mukana näissä teoksissa. Ajatellaan esim. **Verdin** *Aida*, jossa Radames rakastuu viholliskansan orjaan. Siinä on hänen mielestään hyvin tyypillinen aihe.

Oopperassa *La Juive* on Pountneyn mukaan selvästi ”kahden kerroksen väkeä”, juutalaisen kultasepän paja ja toisaalla yhteiskunnan valtaapitävät, mm. prinssi ja kardinaali. Siksi hän suunnitteli kaksi erillistä tilaa ja niiden sujuvaksi vaihtumiseksi pyörivän näyttämön.

Pountney on uransa aikana halunnut tuoda esiin muitakin harvoin esitettyjä teoksia. ”Mielestäni on ollut tärkeää antaa ihmisten nauttia oopperoista ja säveltäjistä, jotka ovat jääneet unohduksiin”, hän kertoo.

Jerusalem Post online 14. huhtikuuta 2010

The Institute for Bible
Lands Studies
Raamatunmaiden
tutkimusinstituutti
www.iblas.com

Raamatunmaiden tutkimusinstituutti on tunnustuksellinen kristitty yritys, joka tarjoaa luotettavia, edullisia, korkealaatuisia ja kustannustehokkaita koulutus-, akateemisia ja tieteellisiä palveluja yksityisille, laitoksille ja yhteisöille. Olemme erikoistuneet Israelin, Lähi-idän ja Välimeren alueen arkeologiaan ja historiaan. Tavoitteenamme on antaa Raamatun ja Raamatunmaailman ymmärtämiseen tarvittavia tietoja.

Opiskelu ei edellytä etukäteistietoja tai -koulutusta. Tarvitset vain innostuksen ja motivaation uusien tietojen ja elämysten hankkimiseen!

Edullinen kurssivalikoima on kaikille avoin. Kurssin hyväksytystä suorittamisesta saa todistuksen. Kurssiaineiston tarkastavat akateemiset tohtoritason tutkijat, jotka ovat oman alansa asiantuntijoita. Kaikki aineisto on mallisuojaattu, patentoitu ja rekisteröity.

Verkko-osoite: <http://www.iblas.com>

Yhteystiedot: Dos., FT Minna Lönnqvist tai
FT Kenneth Lönnqvist
11 Glynderwen Crescent
SA2 8EH Swansea

The Institute for Bible Lands Studies Ltd.

Princess House
Princess Way
SA1 3LW Swansea
United Kingdom

office@iblas.com

Matkapuhelin +358-44-2089035
Lankapuhelin +44-1792-203824
Telefax +44-1792-203824

TEL AVIV USKOO KASVAVAAN TURISMIIN

Brian Blondy

Kuvat: Israelin valtion matkailutoimisto.

Suunnitelmissa on elämys- ja seikkailumatkailua, jonka uskotaan houkuttelevan 400 000 turistia viimevuotisen menestyksen lisäksi.

Tel Avivin matkailuyhdistys pyrkii lisäämään turismia vetoamalla ihmisten tunteisiin ja harrastuksiin ja aikoo luoda Tel Aviville uuden imagon 2010. Yhdistys paljasti laajan ja monipuolisen suunnitelman saadakseen kaupunkiin enemmän kuin ne 2 miljoonaa turistia, jotka kävivät viime vuonna.

Tähän pyritään mm. tarjoamalla erilaisia pakettimatkoja ja kiertomatkoja eri kansaryhmille. Osana suunnitelmaa matkailuyhdistys on suunnitellut 36 erilaista elämys- ja seikkailumatkaa eri ikäisille ja muille ryhmille. Kohteina ovat mm. sinkut, **Arik Einsteinin** laulujen ihailijat [tuotteliaan lauluntekijän suosio on valtava, *suom. huom.*] ja gourmet-asiantuntijat. Jokaisella kiertomatalla esitellään kaupungin erikoispiirteitä valikoiden.

Tel Avivin matkailuyhdistys odottaa turismin kasvavan myös siksi, että hiljattain on lievennetty ulkomaan lentokoneiden saapumisrajoituksia, ja suuret eurooppalaiset lentoyhtiöt voivat tuoda enemmän turisteja kuin koskaan aikaisemmin. Aiemmin rajoitukset ovat estäneet eurooppalaisten turistien virtaa Israeliin etenkin Saksasta, Ranskasta ja Britanniasta.

Uusi sopimus allekirjoitettiin v. 2009 niin, että esim. Lufthansa voi tuoda 30 lentoa viikossa 18 sijaan. Sen tytäryhtiöt Swiss Air sekä Austrian Airlines myös todennäköisesti lisäävät lentojaan Israeliin.

Jerusalem Post online 14. huhtikuuta 2010

Israel-matkailutietoja: www.goisrael.com

ISRAELILAISIA KANSANTANSSEJÄ HELSINGISSÄ

Agricolan kirkon liikuntasalissa maanantaisin

klo 17-18 alkeisryhmä, ohjaajana *Pirkko Nyqvist* (0400-885959)

klo 18-20 jatkoryhmä, ohjaajana *Viveca Unnérus* (044-5218221).

Kampin palvelukeskuksessa Salomonkatu 21 tiistaisin klo 11-12.30, ohjaajana *Wim van der Kooij* (044-5210225).

OULUSSA JA LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ

Oulussa ja lähiympäristössä voi tanssia israelilaisia kansantansseja useita kertoja viikossa.

Opettajana *Merja Meir*, merja.meir@koti.luukku.com, p. 044-7698505.

TURUSSA Turun seudun Suomi-Israel Yhdistyksen Rakefet-tanssiryhmä ottaa jatkuvasti mukaan

toimintaansa uusia harrastajia. Harjoitukset sunnuntaisin klo 18.30-20.30, os. Brahenkatu 17 B (soita ovikelloa!).

Yhteyshenkilö: *Aulikki Laitinen*, p. 040-7690489, aulikkilaitinen@gmail.com.

HEPREAA

HELSINGISSÄ Kalliolan kansalaisopistossa on useita eri tasoisia heprean kursseja,

ks. www.kalliola.fi/Kalliolankansalaisopisto/Sivut/Kurssit.aspx.

Opettajana *Mila Westerberg*, mila.westerberg@kolumbus.fi. p. 040-7235607.

HELSINGISSÄ kokoontuu **heprean keskustelupiiri** *Ulli Ingraeuksen* kodissa, Arkadiankatu 17 A 7

(p. 09-493550) joka toinen lauantai (parillisina viikkoina) klo 12.30-14. Soita ja varmista kokoontuminen!

OULUN kansalaisopistossa (Kaarretie 14) kokoontuu tiistaisin klo 17.15 muutaman vuoden opiskellut **heprean jatkoryhmä** ja klo 18.45 syksyllä aloittanut **alkeisryhmä**, johon myös uudet alkajat voivat tulla.

Opettajana *Anja Röpelin*, anja.ropelin@luukku.com, p. 050-3767387.

Allekirjoittanut haluaa liittyä

n Suomi-Israel Yhdistykseen.

Äidinkieli:

Nimi:

Synt.aika: Ammatti:

Osoite:

Postinumero: Postitoimipaikka:

Puhelin:

Sähköposti:

Lisätietoja:

Päiväys: Allekirjoitus:

Lähetetään asianomaiselle paikallisyhdistykselle (ks. takakansi).

Julkaisija/palautusosoite:

*Suomi-Israel Yhdistysten Liitto ry
Finland-Israel Föreningarnas Förbund rf
PL 247
00531 Helsinki*

*Puheenjohtaja: Reino Kurki-Suonio,
Varapuheenjohtaja: Juha-Pekka Rissanen.
Liittohallitus: Liisa Elo, Suvi Gräsbeck,
Birgitta Hisinger, Marjatta Järvinen,
Jouni Karppanen, Anna Muukkonen, Olli Palo,
Juhani Starczewski, Hannu Taipale.*

Jäsenmäärä

1) Helsingin Suomi - Israel Yhdistys -

Föreningen Finland - Israel i Helsingfors ry

Puheenjohtaja: Vesa Hirvonen
Sihteeri: Suvi Gräsbeck
Osoite: PL 247, 00531 Helsinki
Puhelin: 050-346 1084 (puh.joht.)
Jäsenmäärä: 266 Jäsenmaksu 15 € (10 €)

2) Haminan seudun Suomi - Israel Yhdistys ry

Puheenjohtaja: Juhani Korjula
Sihteeri: Jarmo Suntio
Osoite: Niemenpääntie 37, 49490 Neuvoton
Puhelin: 050-355 6649 (sihteeri)
Jäsenmäärä: 44 Jäsenmaksu 10 € (7 €)

3) Turun seudun Suomi - Israel Yhdistys -

Åboregionens Finland - Israel Förening ry

Puheenjohtaja: Tapio Holvitie
Sihteeri: Ritva Kaseva
Osoite: Maariankatu 1 B 64, 20100 Turku
Puhelin: 050-372 6100 (puh.joht.)
050-520 1288 (siht.)
Jäsenmäärä: 148 Jäsenmaksu: 10 €

4) Kouvolan seudun Suomi - Israel Yhdistys ry

Puheenjohtaja: Kari Räntilä
Sihteeri: Leea Villstedt
Osoite: Kauppalankatu 26 A 9, 45100 Kouvola
Puhelin: 050-538 6680 (sihteeri)

5) Tampereen Suomi - Israel Yhdistys -

Föreningen Finland - Israel i Tammerfors ry

Puheenjohtaja: Birgitta Hisinger
Sihteeri: Sirkku Salmela
Osoite: PL 654, 33101 Tampere
Puhelin: 040-580 6055 (puh.joht.)
Jäsenmäärä: 79 Jäsenmaksu 15 € (10 €)

6) Vantaan Suomi - Israel -yhdistys ry

Puheenjohtaja: Pentti Holi
Sihteeri: Jouni Karppanen
Osoite: PL 113, 01301 Vantaa
Puhelin: 044-516 6120 (puh.joht.)
Jäsenmäärä: 115 Jäsenmaksu 15 € (10 €)

7) Kuopion seudun Suomi - Israel -yhdistys ry

Puheenjohtaja: Jari Ukkonen
Sihteeri: Heikki Juutinen
Osoite: Samoilijantie 8 B 1, 70200 Kuopio
Puhelin: (017) 282 6208 (sihteeri)

8) Jyväskylän Suomi - Israel yhdistys ry

Puheenjohtaja: Juhani Starczewski
Sihteeri: Riitta Rantamaa
Osoite: Rättälintie 12, 40950 Muurame
Puhelin: 040-757 3537 (puh.joht.)
Jäsenmäärä: 62 Jäsenmaksu 15 €

9) Koillis-Lapin Suomi - Israel Yhdistys ry

Puheenjohtaja: Ulla Pätsi
Sihteeri: sama
Osoite: Eteläkaari 22, 97900 Posio
Puhelin: 040-735 7643 (puh.joht.)

10) Pohjois-Karjalan Suomi-Israel Yhdistys ry

Puheenjohtaja: Anja Hyttinen
Sihteeri: Pirjo Myller
Osoite: Saavanlammentie 17 A, 81230 Mönni
Puhelin: 050-535 8326 (sihteeri)
Jäsenmäärä: 46 Jäsenmaksu 10 € (7 €)